

שמות פרק כג

(ב) לא תהיה אחרי רבים לרעות ולא תענה על רב לנטות אחרי רבים להטות:

רש"י מסכת ביצה דף ג עמוד ב

אפילו באלף לא בטיל - ואף על גב דמדאורייתא חד בתרי בטיל, דכתיב (שמות כג) אחרי רבים להטות - אחמור רבנן, הואיל ויש לו מתירין לאחר זמן - לא יאכלנו באיסור על ידי ביטול.

רש"י מסכת זבחים דף עב עמוד א

ופרכין וניבטיל ברובא - דהא כתיב אחרי רבים להטות.

תלמוד בבלי מסכת חולין דף צט עמוד ב

גיד הנשה שנתבשל. וליבטול ברובא! בריה שאני: וכן חתיכה של נבלה [וכו']: ותבטיל ברובא! הניחא למאן דאמר: כל שדרכו לימנות שנינו, אלא למ"ד: את שדרכו לימנות שנינו, מאי איכא למימר? שאני חתיכה - הואיל וראויה להתכבד בה לפני האורחים. וצריכא, דאי אשמעינן גיד - משום דבריה היא, אבל חתיכה - אימא לא, ואי אשמעינן חתיכה - הואיל וראויה להתכבד בה לפני האורחים, אבל גיד - אימא לא, צריכא.

בטל ברוב - יש איסור דאורייתא לאכול שלשתן יחד**תוספות רי"ד מסכת בבא בתרא דף לא עמוד ב**

(ז) שתי כתי עדים המכחישות זא"ז אמר ר"ה זו באה בפ"ע ומעידה וזו באה בפני עצמ' ומעיד' כל רבי' יצחק צוק"ל ואין לתמוה היאך יתכן זה אם תבא כת אחת מאלו ותעיד פלוני קידש אשה פלונית וכת שניי' תעיד שאיש א' בא עלי' והרי רב הונא אמר ששתיהן עדות קיימת והורגין אותו ע"פ עדותן שבא על אשת איש. אף על פי שאחת מהן היא פסולה בודאי דהא דמי לשני שבילין א' טמא וא' טהור והלך אחד באחד מהן ועשה טהרות ובא אחר והלך בשני ועשה טהרות דאמרי' אם בא כל א' ושאל בפנינו בפני עצמו שניהן טהורין. ואף על פי שא' מהן בשביל טמא הלך אלא ה"ט משום דכל חד מינייהו מוקמינן אחזקי' והרי הוא בחזקת טהור כמו כן בכאן ואינו נרא' לי כל מה שאמר כלל דאילו כן הות עובדא דכת אחת העידה על הקידושין. וכת אחת על הבעילה כיון דממ"נ חדא מהני כיתין פסולה ואנו צריכין לעדות שתיהן שלא נוכל להורגו אלא ע"פ עדות שתיהן לא אמר בזה ר"ה דמקבלין עדות שתיהן שהרי האחת בטילה ממ"נ ואין הבעל נהרג דשמא פנוי' היתה או שמא לא בעל ולא אמר רב הונא דמקבלין עדות שתיהן אלא כגון שהאחת העידה שראובן הלוח לשמעון מנה והאחת העידה שלוי הלוח ליהודא מנה שמחייבין שמעון לשלם עפ"י הכת האחת וגם מחייבין את יהודא עפ"י הכת השנייה ואף על פי שאחת מן הכתות פסולה כיון שאין אנו מכירין אותה שתיהן בחזקת כשרות קיימי אבל מיהו אין שמעון צריך לעדות הכת של יהודא ולא יהודא צריך לכת של שמעון אבל הכא שהבוע' צריך לשתי הכתין לכת הקידושין ולכת הבעילה היאך נוכל להורגו שהאח' מהן בטלה והראי' שהביא משני שבילין שאם ישאלו זה בלא זה. ששניהן טהורין והטהרות שיגע בהן זה הן טהרות וגם הטהרות שיגע בהן השני הן טהרות. אין זו ראייה של כלום דהתם אין הטהרות של ראשון צריכות לשני ולא הטהרות של שני צריכות לראשון אבל אם נגעו שניהן בדבר א' ה"נ דהוה טמא בודאי שלא טיהרנו אותם אלא כשנגעו זה בלא זה שכל א' הוא ספק אבל זה שנגעו בו שניהן הרי ממ"נ טמא הוא וכן נמי טהור' שנגע זה וטהרות אחרות שנגע זה שטיהרנו שתיהן הנ"מ אם אכל אדם א' או אילו או אילו שהוא טהור אבל אם אכל את שתיהן הוא טמא ממ"נ כך הסברא נותנת ואינך צריך לראיה ואם אתה רוצה ראייה עיין בקונטרסי בפ' דמקוואות תמצא ברייתא אחת דומה לענין זה וזה דומה למה שפירשתי בפ' גיד הנשה שאם נתערבה חתיכה אחת של חלב בשתיים של שומן היא בטלה ברוב ומותר לו לאדם ליקח את אחת מהן ולאוכלה דבטר רובא אזלי' ושלישה ב"א נמי מותר ליכל שלשתן ואין אשם תלוי נוהג אלא בשתי חתיכו' דליכא רובא דהיתרא ואף על פי ששלישה ב"א מותרין ליכל שלשתן אם אדם א' אכל שלשתן מביא חטאת שהרי בבירור אכל חתיכה של חלב:

שערי טהרה פרק א מקואות דף ח מובא שם תשובות רבינו ישעיה מטראני ז"ל בכתי"ק

...ועוד ארחיב הסברא ואוכיח שלא יתבטלו משקין טמאין בטהורין דמאי דאמרינן בכל דוכתא דמדאורייתא חד בתרי בטל היכי דמי כגון זית אחד של איסור שנתערב בשני זתים של היתר ואין אנו מכירין הזית של איסור איזה הוא וכל זית וזית עומד בפני עצמו התם הוא דאמרינן בטל ברוב כפי האי (אנא) [גוונא] שאם אכל זית אחד מהם אמרינן זיל בטר רובא ודהיתרא קא אכיל ואפילו אשם תלוי אינו חייב להביא שאינו מביא אשם תלוי אלא על (כריתות יז): שתי חתיכות אחת של איסור ואחת של היתר שאין כח בהיתר לבטל את האיסור אבל היכא דהוה חד דאיסורא ותרי דהיתרא לא משום דבטל ברוב ואפילו לכתחלה מותר לכול כל אחד ואחד מהן דאזלינן בטר רובא ואמרינן דהיתרא הוא כדאמרינן בגיד הנשה גבי גיד וגבי חתיכה דנבלה אבל ודאי אם אכל כל שלשה זתים חייב חטאת הוא דהא דהא ממא נפשך אכל להווא זית דאיסורא ואין לומר שם דבטל ברוב דלא אהני ליה בטולא אלא היכא דאכל חד מינייהו האי זית דהיתרא הוא משום דהיתרא הוי רובא אבל היכא דאכל כולו דקים לן דזית האיסור התם קאי לא מבטיל אלא חייב חטאת (ו)הם הכי נמי הכא דשתה טהור מהנהו מים שבגבי או מילא מהן בכלי כיון דקים לן דבהנהו מים שבתוך הכלי או שבתוך לוגמיו קיימא טיפה דטמאין והיא חשובה לטמאת אותן היכי מיבטלא אלא אתיא ההיא טיפה ומטמאה לכל אותן המשקין שנתלשו ונעשו צלולין לקבל טומאה:

בטל ברוב – יש איסור דרבנן לאכול שלשת יחד**תוספות מסכת חולין דף ק עמוד א**

בריה שאני - ואפילו באלף לא בטיל וכן חתיכה הראויה להתכבד לא בטלה כדאמר הכא והיכא דפירש חד מינייהו נמי אסור גזירה שמא יקח מן הקבוע כיון שאין האיסור ניכר כדפרישית לעיל (דף צה.) **ודבר שאינו לא בריה ולא חתיכה הראויה להתכבד בטל ברוב ואפילו איסור מדרבנן ליכא כדמשמע הכא ומיהו שמא לחד גברא היה אסור.**

תורת הבית הארוך בית ד שער א

יש איסור שבטל ברוב והן שני מינין האחד יבש ביבש שבכל איסורין בנותן טעם. והשני האיסורין של דבריהם שאין להם עיקר בדאורייתא וכדעת מקצת מרבתי נוחי נפש אפילו בבלול. **יבש ביבש כיצד שנינו בפרק גיד הנשה גיד הנשה שנתבשל עם הגידין - בזמן שמכירו בנותן טעם. אם אין מכירו כולן אסורות. והרוטב בנותן טעם. וכן חתיכת נבלה וחתיכת דג טמא שנתבשלו עם החתיכות בזמן שמכירה בנותן טעם ואם אינו מכירה כולן אסורות והרוטב בנותן טעם. ואקשינן בגמרא גיד הנשה שנתבשל עם הגידין אם אינו מכירה כולן אסורין אמאי ליבטיל ברובא. ופרקינן בריה שאני ואקשינן נמי וכן חתיכת נבלה וחתיכת דג טמא אם אינו מכירה כולן אסורות. ואמאי ליבטיל ברובא. ופרקינן בחתיכה הראויה להתכבד בה בפני האורחין. אלמא אי לאו טעמא דבריה וחתיכה הראויה להתכבד בפני האורחין היו בטלין ברוב דיבש ביבש הוא וכל יבש ביבש באסורין דעלמא בטלין ברוב. ומסתברא דטעמא דמילתא משום דבדברים הנבללין שאי אפשר להפריד כל החתיכות ולאכול כל חתיכה וחתיכה בפני עצמה צריך ששים לפי שבפחות משיעור זה האיסור נטעם ונרגש בכל ואפילו מין במינו שאין טעם האיסור נרגש בו מכל מקום כיון שבכנגדו במין ושאינו מינו נרגש החמירו מדבריהם ואסרוהו. אבל יבש ביבש שהוא יכול לאכול כל החתיכה בפני עצמה אוכל כל חתיכה בפני עצמה וכשאוכל זו אני אומר לא זו היא האסורה וכן בכל אחת ואחת וכשאוכל האחרונה שבכולן אני אומר במה שכבר נאכל היה האיסור וזו של היתר היא ולפיכך אוכל כל אחת בפני עצמה ואינו חושש. דכיון שיש שם כדי שיעור ביטול דאורייתא דמדאורייתא חד בתרי בטיל ואפשר לומר בכל אחת שמא עכשיו אינו אוכל את האיסור היקלו בו אף מדבריהם שלא להצריכו ששים כשאר האיסורין. ודוקא לאכול כל אחת בפני עצמה אבל לבשול יחד אסור שהרי חזר האיסור להתערב עם ההיתר והרי הוא כשאר האיסורים הנבללין. ומיהו אפשר שאם בישל מקצתן לצד אחד ומקצתן לצד אחד שהכל מותר. ומן הטעם שכתבתי שבשעה שאוכל אלו שנתבשלו יחד אני אומר עכשיו אינו טועם את האיסור שמא בתוך האחרים הוא שנשאר וכן בשעה שחוזר ואוכל את השאר אני אומר שמא האיסור כבר נאכל ואלו כולן היתר אבל לערב את הכל ולאכול אסור. ולפי הטעם הזה שכתבתי מסתברא לי דלא אמרו אלא באיסורין שהלכנו בהן אחר ששים לפי שלא אסרו אלא כדי נתינת טעם וכשהוא יבש ביבש אפשר לומר שאין כאן טעם כמו שאמרתי. אבל בכל האיסורין שהחמירו בהן לאסור אותן למעלה מכדי נתינת טעם לא שנא בלול ולא שנא יבש לעולם בעין חד שיעורא ליבש כבלול שהרי אף בלול כל שהוא למעלה מששים אין כאן טעם האיסור ואפילו הכי החמירו בו ואסרוהו אם כן אף ביבש נמי לא שנא ואדרבה כל שכן הוא דכשהוא בלול בודאי אינו טועם לעולם טעם האיסור כל שיש ששים כנגד האיסור ואפילו הכי אתה מחמיר עליו ואוסרו כל שכן כשהוא יבש ביבש והוא אוכל כל אחד בפני עצמה דודאי טועם את האיסור אלא שאינו יודע מתי.**

ר"ן על הרי"ף מסכת חולין דף לו עמוד א

גרס'י בגמ' עלה דהך מתני' וליבטיל ברובא ומפרקינן [ק.] בריה שאני הכי פירושה אמאי קאמר דבזמן שאינו מכיר הגיד כולן אסורין ליבטיל ברובא ומפרקינן דבריה שאני כלומר דגיד בריה הוי ולא בטיל וכתב הראב"ד ז"ל דכי אמרינן וליבטיל ברובא לאו ברובא ממש קאמר דהיינו חד בתרי דהא מדרבנן ששים בעינן אלא שברביה קאמר דהיינו בששים ולא נהירא דרובא בכל דוכתא רובא ממש משמע והכא נמי דכוותה והיינו טעמא משום דכי אצרוך רבנן אפילו במין במינו ששים ה"מ בדברים הנבללין או הנבלעין שטעם האיסור מתפשט בכל ולבטולי טעמא בעינן ששים אבל יבש ביבש כיון שהאיסור עומד בעצמו ומדינא חד בתרי בטיל הכי נמי בטל מדרבנן דשעור ס' לא שייך הכא כלל דהא לא מבטל טעמא בהכי ומש"ה פרכינן הכא וליבטיל ברובא דהא הכא דומיא דיבש ביבש הוא דליכא טעמא דהא תנן דאם אין מכירו כולן אסורין כלומר ואף על גב דליכא נותן טעם ואמאי כיון דליכא טעמא ליבטיל ברובא דהיינו חד בתרי ביבש וראיה לדבר דיבש ביבש אפילו מדרבנן חד בתרי בטיל מדאמרין בפ' הזהב (נג.) התרומה והביכורים חייבין עליהם מיתה וחומש ואסורין לזרים ועולין באחד ומאה וטעונוי רחיצת ידים והערב שמש הרי אלו בתרומה וביכורים משא"כ במעשר ואמרין עלה דמה שאין כן במעשר דבטל ברובא והתם ודאי מדרבנן קאמר דומיא דאחד ומאה דתרומה וביבש ביבש הוא דאילו בלח ששים בעינן וקאמר דבטיל ברובא כלומר חד בתרי כשאר האיסורין שלא החמירו עליו כמו שהחמירו בתרומה דליכא למימר דכי קאמר התם ברובא ברביה קאמר דהיינו ששים דא"כ היכי קאמר סתמא משא"כ במעשר דבטל ברביה תרומה נמי בטלה ברביה בשלמא הכא איכא לדחוקי דמשום דתנן ואם לאו כולן אסורין דאפילו באלף לא בטיל מקשי סתמא וליבטיל ברובא דהיינו רביה אבל התם דתרומה נמי בטלה ברביה דאחד ומאה אם איתא דלמעשר צריך ששים הוה ליה לפרושי רביה ידידה כמה אלא מדקאמר סתמא ש"מ דרובא ממש קאמר וכן דעת בעלי התוס' ז"ל מיהו כי אמרינן דיבש ביבש בטל חד בתרי אפילו מדרבנן ה"מ במין במינו דכיון דמדאורייתא אפי' לח בלח ברובא בטיל לא אחמור רבנן ביבש ביבש דהא אי אפשר למייתי לידי איסורא דאורייתא אבל במין בשאינו מינו דלח בלח אפילו מדאורייתא אזלינן בתר טעמא אפילו ביבש נמי בעינא ששים כי היכי דכי מבשל להו כהדדי לא ליתי לידי טעמא דהוי איסורא דאורייתא וכי שרינן נמי במין במינו הני מילי לאכול כל אחד ואחד בפני עצמו אבל לבשלם כולן כאחד כל היכא דליכא ששים אסור דכיון דגזור רבנן בנותן טעם במין במינו אי מבשל להו כהדדי יהיב טעמא ואסור מיהו כתב הרב רבינו אהרן הלוי ז"ל דכל שנתבטל חד בתרי כיון שלאכול כל אחד ואחד בפני עצמו מותר אם בא לבשול

כאחד מרבה עליהן כדי שיעור ששים ומבשלן לכתחלה ומשום מבטל איסור לכתחלה ליכא שכין שכל אחד בפני עצמו מותר אין כאן איסור...

בטל ברוב – אין שום איסור לאכול שלשתן יחד

רא"ש מסכת חולין פרק ז

סימן לז

לז ודוקא גיד וחתיכה **אבל דבר שאין בריה ולא חתיכה הראויה להתכבד בטל ברוב ואפילו איסור דרבנן ליכא כדמשמע הכא. ויראה שמותר לאוכלן כאחת.** ולא דמי להא דאמרינן בפרק התערובת (דף עד א) תניא רבי יהודה אומר רימוני בדין אוסרים בכל שהוא כיצד נפל אחד מהן לריבוא ומרבוז לרבוז אסור ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש לריבוא אסור מריבוא לשלש ומשלש למקום אחר מותר. ופר"י דלהכי נקט משלש למקום אחר להשמיע שיש חלוק בין השלש למקום אחר שהשלש אסור לאכול כאחת אבל התערובת השני מותר לאכול כאחת. דהתם התערובת השני מותר משום ספק ספיקא דאמר איתיה לאיסורא בתערובת הראשון. ואי אמרת נמי נפל לתערובת השני כל חד וחד כי אכיל ליה אמר היתירא קאכיל. אבל אי אכיל שלשתן כאחד קאכיל חדא מתערובת הראשון והוי חדא ספיקא אבל חד תרי בדבר יבש דאפילו מדרבנן בטל דלא משום ספיקא שרינן ליה דאפילו אי אכיל ליה חדא חדא ליכא אלא חדא ספיקא וספיקא דאורייתא לחומרא. **אלא משום דגזירת הכתוב הוא דכתיב אחרי רבים להטות הלכך חד בתרי בטל ונהפך איסור להיות היתר ומותר לאוכלן אפילו כולן כאחת.** ומדרבנן החמירו במין במינו היכא שנתבשל יחד קודם שנודע תערובתו ולא נקרא עדיין עליו שם היתר להצריכו ששים אף על גב דלא יהיב טעמא גזירה אטו מין בשאינו מינו. **אבל מין ומינו בדבר יבש ונודע תערובתו נעשה היתר גמור ואפילו מדרבנן לא אצרכוה ששים כיון דאף אם נתבשל לא יהיב טעמא.** וגם נמי לא דמי לטבעת של עבודת כוכבים שנתערב באלף טבעות ונפל אחת מהן לים הגדול הותרו כולן (כאחת) (שם) ופר"י דאסור להנות מהן כולן כאחד. וכן איברי תמימים שנתערבו באיברי בעלי מומין דאמר רבי אליעזר אם קרב ראש אחד יקריבו כל הראשים וקאמר רבי אלעזר לא היתיר רבי אליעזר אלא שנים שנים אבל אחד אחד לא. ופר"י דגם כולן כאחד אסור להקריבן. דהתם ע"י התערובות נאסרו כולן אלא מקילינן לתלות האיסור באותו שפירש וכולי האי לא מקילינן להיתירו כולן כאחד. ולא שרינן להו אלא ע"י ספק ספיקא דאמרת דילמא דאיסורא נפיל ואת"ל דלא נפיל דאיסורא כיון דלא אכיל כולן כאחד אמרינן הנשאר הוא האסור. **אבל דבר יבש חד בתרי הוא דבטל ברוב לאו משום ספיקא מותר אלא דגזירת הכתוב הוא הילכך מותר לאוכלן כולן כאחד.** וגם מטעם זה לא מצרכין ביבש לאוכלן שנים שנים כדאמרי' גבי טבעות ואיברי קדשים. משום דהתם נאסרו ע"י תערובות ומקילין בהו לתלות האיסור באותו שפירש ולהכי בעינן שיאכלם או שיקריבם שנים שנים דממה נפשך איכא בהיא אכילה ובהיא הקרבה חדא דהיתירא. אבל יבש ביבש לא נאסר תערובתו הילכך מצי למיכלינהו כולהו חדא חדא ואיכא +וליא+ למימר דבחתיכה הראויה להתכבד אסור חכמים חדא ספיקא כגון התערובת הראשון לאוכלו אפילו חדא חדא. והיתירו ספק ספיקא כגון תערובת השני לאוכלן שנים שנים ולא כולן כאחת. אבל בחתיכה שאינה ראויה להתכבד היתירו אפילו חדא ספיקא כגון התערובת הראשון לאוכלו [כולהו] חדא חדא אבל לא לאוכלן כולן כאחת. [דא"כ] לא לישתמיט הש"ס לאשמועינן איסור בשום דוכתא בחתיכה שאינה ראויה להתכבד כי היכי דאשמועינן ברימוני בדין ובכוס של עבודת כוכבים איסורא והיתירא איסורא בתערובת הראשון והיתר בתערובת השני. הכי נמי לאשמועינן איסורא והיתירא בחתיכה שאינה ראויה להתכבד איסורא לאוכלו כאחת והיתירא לאוכלו חדא חדא משום ספיקא. **אלא בכל דוכתא הכא ובזבחים פריך וליבטלו ברובא ולשון ביטול משמע היתר גמור כאיסור הבטל בששים או במאה.** הלכך נראה דאם בשל שלשתן כאחד או בשלן עם חתיכות אחרות דהכל מותר ולא אמרינן נהי דכל זמן שהוא יבש הוא בטל ברוב מ"מ כשבטלו נפלט טעמו ואוסר. דלא מצינו דבר המותר לאוכלו שיהא צירו אסור ואיפכא חזינן מצינו דגים טמאין צירן מותר מן התורה (מסכת ע"ז דף מ ב) אבל איך יתכן שדבר המותר יאסור בפליטתו ועוד ראייה מפרק התערובת (דף עג ב) דדבר שהותר ע"י ביטול אינו חוזר ונאסר דפריך הש"ס ונכבשינהו דניידי ונימא כל דפריש מרובא פריש. ומשני שמא יבואו עשרה כהנים ויקריבום בבת אחת ופריך אטו מגיסא אסירא. מגס הוא כלי שמקטירין בו החלבים כלומר אחרי שהותרו בפרישתן וכי בשביל שחזרו לקביעתן יאסרו הכא נמי אחרי שהותרו ביבש ונהפך האיסור להיות היתר שוב אינו חוזר להאסר ע"י ביטול. **ואף על גב דמין במינו אוסר עד ששים היינו קודם שנודע תערובתו וגזרו חכמים שיאסר בששים אף על פי דלא יהיב טעמא גזירה אטו מין בשאינו מינו דיהיב טעמא אבל אחר שנודע תערובתו ונתבטל ברוב ונהפך האיסור להיות כולו מותר ויכול לאוכלן אפילו בבת אחת שוב לא יתכן לומר שתאסור פליטתו.** וכה"ג אשכחן חלוק באיסור המתבטל בין קודם ידיעה בין לאחר ידיעה בפ"ה דתרומות דתנן סאה של תרומה שנפלה למאה ולא הספיק להגביה עד שנפלה אחרת הרי זו אסורה ור"ש מתיר. וקאמר עלה בירושלמי רבי שמעון אומר ידיעתה מקדשתה. ורבנן אמרי הרמתה מקדשתה. פירוש לרבי שמעון אם לא נודע לו מן הראשונה עד שנפל השנייה היה אסור. אבל השתא דנודע לו כיון שסופו להרים כמורם דמי. כדאשכחן ליה בעלמא דסבירא ליה כל העומד להזרק כזרוק דמי. ורבנן אזלי בתר הרמה דלית להו כמורם דמי הילכך מצטרפי יחד כאילו ונפלו יחד. **אלמא לרבי שמעון כשנודע לו הנפילה הוי כמורם והותר הכל.** אבל קודם ידיעה לא היתיר. ומדברי שמעון נשמע לרבנן בשאר איסורים דלא בעו הרמה. שהידיעה גורמת ההיתר. וכי האי גוונא אשכחן בזבחים פרק טבול יום (דף קד א) על ההיא משנה מימי לא ראיתי עור יוצא לבית השריפה דפריך והא איכא אחר הפשט קודם זריקה. משני כרבי דאמר (כל) הדם מרצה על העור בפני עצמו ותו פריך והא איכא נמצאת טריפה בבני מעיים. פירוש דהוי פסולו קודם הפשט וקודם זריקה ונשרף בין לרבי ובין לרבי אלעזר ברבי שמעון. ומשני נמצאת טריפה בבני מעים מרצה אף על גב דהוי פסולו קודם הפשט וקודם זריקה כיון דלא נודע פסולו עד אחר זריקה משמע דהיכא דנודע פסולו קודם זריקה יצא לבית השריפה. אלמא

ידיעה גורמת הדבר בין לאסור ובין להתיר. ואף על פי שמותר לאכול שלשתן כאח' וגם אם נתבטלו אינן אסורות. מיהו אם ניתוסף עליו איסור. עד שנתרבה על ההיתר מצא מין את מינו וניעור. וכן הדין בכל איסורין שנתבטלו לא מיבעיא מין בשאינו מינו ביתר מששים ואחר כך נתוסף איסור שמצטרף עם הראשון לאסור שהרי נצטרף יחד טעם האיסורין ונותן טעם בהיתר. וגם מין במינו בדבר לח ביתר מששים מצטרף האחרון עם הראשון אף על גב דלא יהיב טעמא. כי חכמים גזרו מין במינו אטו מין בשאינו מינו. אלא אפילו מין במינו בדבר יבש שנתבטל ברוב היתר אפילו מדרבנן ואחר כך נתוסף איסור מצא מין את מינו וניעור. כדתנן בפ"ה דתרומות ההיא דסאה של תרומה שנפלה למאה שהבאתי לעיל. ואף רבי שמעון שמתיר. רבי שמעון לטעמיה דאית ליה כל העומד להרים כמורם דמי וכבר נסתלק הראשונה. אבל בשאר איסורין דלא בעו הרמה מצטרפין יחד לאסור. וליכא למימר דטעמא דרבנן גבי תרומה משום דבעו הרמה הילכך לא נתבטלה הראשונה אבל בשאר איסורין דלא בעו הרמה נתבטלה הראשונה ותו לא מצטרף לבהדי שניה לאסור. הא ליתא דהרמה אינה אלא מפני גזל השבט אבל אינה אוסרת המדומע. הלכך אין חלוק בין מדומע לשאר איסורים. ועוד דאפי' לקולא אמרינן מצא מין את מינו וניעור. דתנן בפ"ה דתרומות סאה של תרומה שנפלה לפחות ממאה וטחנו והותירו כשם שהותירו החולין [כך] הותירו התרומה ואסור. ואם ידוע שהחטין של חולין יפות משל תרומה מותר. פירוש משום דשל חולין הותירו ושל תרומה לא הותירו ויש כאן אחד ומאה. ואף על פי דמעיקרא נאסרו וחזרו והותירו בטחינה שמצא הנתותר את מינו הנאסר וניעור מאיסורו מצטרף עמו והותר הכל. כל שכן שהאיסור מצא מין את מינו המותר וניעור מהיתירו ונצטרף עמו ואוסרין ההיתר. ותו תנן באותה משנה סאה של תרומה שנפלה לפחות ממאה ואח"כ נפלו שם חולין אם שוגג מותר ואם מזיד אסור. ואמרינן עלה בירושלמי רבי אבהו בשם רבי יוחנן כל איסורין שריבה עליהן בשוגג מותר במזיד אסור. ולאו מתני' היא אם שוגג מותר אם מזיד אסור. מתני' בתרומה אתא למימר לך אפי' בשאר כל הדברים. אלמא חזינן דבכל איסורין אמרינן מצא מין את מינו לעורר אף את ההיתר שכבר נאסרו להיתירו כל שכן לעורר האיסור שהותר לצרפו עם האיסור השני וירבו על ההיתר ויאסרוהו. והטעם הנכון שבו משום דאף כי נתבטל האיסור ברוב היתר והותר לאכילה אם אחר כך הוכר האיסור מתוך ההיתר פשיטא שאסור לאוכלו. וכאשר נתערב בו שוב איסור הכיר מין את מינו וניעור מבטולו וניתוסף עליו. והוי כאילו הוכר האיסור. וכך אנו אומרים אף בקדשים כדאיתא בפ"ב דזבחים (דף לא א) חצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו אמר רבא ויקץ כישן הפיגול. אלמא אף על פי דכבר נצטרף חצי זית דחוץ לזמנו עם חצי זית דחוץ למקומו לפסול. כשמצא שוב את חצי זית דחוץ לזמנו נתעורר מפסולו ונצטרף עמו לפגל. ואף לרב המנוגא דאמר עירוב מחשבות הוי ואינן מצטרפות יחד לפגל. גבי קדשים שאני דכתיב לא יחשב לא יערב בו מחשבות אחרות. דשאר מחשבות מוציאות מידי פיגול. וכיון דעל ידי שני חצאי זיתים הראשונים נקרא פסול תו לא מיקבע בפיגול. אבל איסור שנתבטל מודה דאמרינן מצא מין את מינו וניעור. וכי האי גוונא נמי אמרינן גבי טומאה בפ"ג דבכורות (דף כב א) אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה הלוקח ציר מעם הארץ משיקו במים וטהור. ממה נפשך אי מיא רובא נינהו כי עביד להו השקה טהרי להו. ואי רובא ציר לאו בר קבולי טומאה הוא. מאי איכא משום הך מיעוטא דמיא. הנהו בטלי להו ברובא. א"ר ירמיה לא שנו אלא לטבל בהן פתו. אבל לקדירה מצא מין את מינו וניעור. יתיב רב דימי וקאמר לה להא שמעתא א"ל אביי וכי טומאה שבטלה חזרה וניעורה. א"ל ואת לא תסברא והתנן סאה של תרומה טמאה שנפלה למאה חולין טהורין וכו'. עד דמסיק וכיון דאיכא האי משהו מצא מין את מינו וניעור. א"ל אביי אם טומאה מעוררת טומאה טהרה עוררת טומאה אלמא חזינן גבי טומאה דבטלה ברוב טהרה כשנתוסף על הטומאה משהו. אמרת נמצא מין את מינו וניעור. והוא הדין נמי גבי איסור. אמנם צריך לדקדק בההיא דבכורות דגרס התם (דף כג א) איתביה אפר פרה שנתערב באפר מקלה הולכין אחר הרוב לטמא. ואי רובא אפר מקלה לא מטמא. ואי אמרת טומאה כמאן דאיתא דמי נהי דבמגע לא מטמא במשא מיהו מטמא. הא איתמר עלה אמר רבי יוסי בר חנינא טהור מלטמא במגע אבל מטמא במשא. והאמר רב חסדא נבילה בטילה בשחוטה שאי אפשר לשחוטה שתיעשה נבילה. נהי דבמגע לא מטמא ליטמא במשא. א"ל אתון כרב חסדא מתניתו ליה אן כדרבי חייא מתנינן לה דתני רבי חייא נבילה ושחוטה בטלות זו בזו. ואיתמר עלה א"ר יוסי ברבי חנניא טהור מלטמא במגע אבל מטמא במשא. אלמא משום דאמר מצא מין את מינו וניעור אמרינן טומאה כמאן דאיתא דמיא ולא בטלי לגמרי. אלמא +אלא+ דבמגע לא מטמא דאינו נוגע וחוזר ונוגע. אבל במשא שהוא נושא כולו כאחד מטמא. מידי דהוה אמלא תרווד רקב דאמר בפרק העור והרוטב (דף קכה א) דמטמא במשא ובאהל ואינו מטמא במגע משום אין נוגע וחוזר ונוגע. אם כן איסור שנתבטל נמי נימא כיון דע"י מינו שניתוסף עליו חוזר וניעור אלמא כמאן דאיתיה דמי. ונהי דמותר באכילה משום בטול ברוב יש לנו לומר שיאכלם בזה אחר זה ולא כולם כאחד. משום דממה נפשך קא אכיל חתיכה דאיסורא. וכן אם נפלו לקדירה. ויש לומר משום דלא דמי טומאה לאיסור. דבטומאה יש שני מיני טומאות מגע ומשא ולאותה טומאה שראוי שיטמא כגון משא שהרי הוא נושא את כולו לענין זה לא נתבטל אף על פי שלענין טומאת מגע נתבטל וחוזר עוד וניעור. אבל לענין איסור אם נשאר בו שום צד איסור לא היה מותר באכילה. אלא ודאי אמרה תורה אחרי רבים להטות ונעשה המיעוט כרוב ולא נשאר בו שום איסור ומותר לאוכלם כאחד ולבשלם בקדירה. אלא אחר שריבה עליו מינו ניעור והוה ליה כאלו הוכר ואין כאן עוד ביטול וחזר להיות אסור מכאן ולהבא:

סיבת הביטול מפני שכל חתיכה נגדר כהיתר מפני שסומכין על הרוב**שערי טהרה פרק א מקואות דף ח מובא שם תשובות רבינו ישעיה מטראני ז"ל בכת"ק**

...ועוד ארחיב הסברא ואוכיח שלא יתבטלו משקין טמאין בטהורין דמאי דאמרינן בכל דוכתא דמדאורייתא חד בתרי בטל היכי דמי כגון זית אחד של איסור שנתערב בשני זתים של היתר ואין אנו מכירין הזית של איסור איזה הוא וכל זית וזית עומד בפני עצמו התם הוא דאמרינן בטל ברוב כפי האי (אנא) [גוונא] שאם אכל זית אחד מהם אמרינן זיל בתר רובא ודהיתרא קא אכיל ואפילו אשם תלוי אינו חייב להביא שאינו מביא אשם תלוי אלא על (כריתות יז:) שתי חתיכות אחת של איסור ואחת של היתר שאין כח בהיתר לבטל את האיסור אבל היכא דהוּו חד דאיסורא ותרי דהיתרא לא משום דבטל ברוב ואפילו לכתחלה מותר לכול כל אחד ואחד מהן דאזלינן בתר רובא ואמרינן דהיתרא הוא כדאמרינן בגיד הנשה גבי גיד וגבי חתיכה דנבלה אבל ודאי אם אכל כל שלשה זתים חייב חטאת הוא דהא ממה נפשך אכל להווא זית דאיסורא ואין לומר שם דבטל ברוב דלא אהני ליה בטולא אלא היכא דאכל חד מיניהו האי זית דהיתרא הוא משום דהיתרא הוי רובא אבל היכא דאכל כולהו דקים לן דזית האיסור התם קאי לא מבטיל אלא חייב חטאת (ו) הם הכי נמי הכא דשתה טהור מהנהו מים שבגבי או מילא מהן בכלי כיון דקים לן דבהנהו מים שבתוך הכלי או שבתוך לוגמיו קיימא טיפה דטמאין והיא חשובה לטמאת אותן היכי מיבטלא אלא אתיא ההיא טיפה ומטמאה לכל אותן המשקין שנתלשו ונעשו צלולין לקבל טומאה:

תוספות רי"ד מסכת בבא בתרא דף לא עמוד ב

(ז) ... וזה דומה למה שפירשתי בפ' גיד הנשה שאם נתערבה חתיכה אחת של חלב בשתיים של שומן היא בטלה ברוב ומותר לו לאדם ליקח את אחת מהן ולאכולה דבתר רובא אזלינן ושלשה ב"א נמי מותר ליכל שלשתן ואין אשם תלוי נוהג אלא בשתי חתיכו' דליכא רובא דהיתרא ואף על פי ששלשה ב"א מותרין ליכל שלשתן אם אדם א' אכל שלשתן מביא חטאת שהרי בבירור אכל חתיכה של חלב:

סיבת הביטול מפני שהאיסור הפך להיתר (גזה"כ) כמו רובו ככולו**רא"ש מסכת חולין פרק ז**

סימן לז

לז ודוקא גיד וחתיכה אבל דבר שאין בריה ולא חתיכה הראויה להתכבד בטל ברוב ואפילו איסור דרבנן ליכא כדמשמע הכא. ויראה שמותר לאוכלן כאחת... אלא משום דגזירת הכתוב הוא דכתיב אחרי רבים להטות הלכך חד בתרי בטל ונהפך איסור להיות היתר ומותר לאוכלן אפילו כולן כאחת...

מנחת חינוך מצוה עח

(ה) ...הכלל דרוב זה של דיינים ודאי עדיף דהורגין ע"פ רוב הזה וברוב דפירש הולכין להקל לפסק הלכ' דא"ה בפ"נ אחר הרוב א"כ אני מסופק בט' חניות מוכרות בשר כשר וא' אמה"ח ופירש אם ב"נ מותר לאכול דאצלם לא נכתב ד"ז דא"ר להטות רק אפשר לומר מטעם מי איכא מידי כו' ה"נ כיון דמותר לישראל ה"נ מותר לנכרי או אם נאמר דהר"מ אינו סובר סברא זו דמי איכא מידי עיין סוף ה' מלכים ומצאתי בפמ"ג יו"ד סי' ס"ב נסתפק בזה וכל דאפשר ברוב ל"ש מי איכא מידי יעו"ש ואכ"מ להאריך. ויש דין ביטול כגון איסור שנתערב ברוב היתר בטל אף דאוכל בודאי האיסור ג"כ ול"ד לסנהדרין וט' חנויות מ"מ גזה"כ דאיסור נלה"ת מה"ט. ועפמ"ג בשער התערובות האריך ומסופק אי בב"נ שייך דין ביטול ומביא בשם המ"כ דהיתר ברוב איסור אין ההיתר נהל"א ועמש"ל מצוה ג' עכ"פ ג"ז הוי רובא דא"ק. ורובא דליתא קמן הוא כגון קטן וקטנה או רוב כשירות עיין בחולין סוגיא דרוב ובסוף הסוגיא פירש"י דילפינן ג"כ מהאי קרא דמשמע בין רובא דא"ק ובין רובא דל"ק או מהל"מ...

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף כז עמוד ב

קמ"ל, דאין הולכין בממון אחר הרוב.

תוספות מסכת סנהדרין דף ג עמוד ב

דיני ממונות לא כ"ש - תימה דברישי המוכר פירות (ב"ב דף צב:) קאמר שמואל דאין הולכים בממון אחר הרוב ואמאי לא נילף בק"ו מדיני נפשות כדאמר הכא ואין לומר דדיני נפשות גופייהו לא אזלינן בתר רובא ברובא דליתיה קמן אלא ברובא דאיתיה קמן דהא בריש פרק סורר ומורה (לקמן דף טו.) משמע דבכל דוכתא אזלינן בתר רובא בדיני נפשות כגון רוב נשים לט' ילדן ורובא דאינשי דטעו בעיבורא דירחא וצ"ל דרובא לרדיא זבני לא חשיב כי הנך רובא הלכך לא סמכינן אהך רובא בדיני ממונות.

תוספות מסכת בבא קמא דף כז עמוד ב

קמ"ל דאין הולכין בממון אחר הרוב - תימה מה טעם אין הולכין ליתי בק"ו מדיני נפשות כדאמרינן בפ"ק דסנהדרין (דף ג:) ור' יאשיה מיייתי ליה בק"ו מדיני נפשות ומה דיני נפשות דחמירי אמר רחמנא זיל בתר רובא דיני ממונות לא כ"ש ואפי' רובא דליתיה קמן אזלינן בדיני נפשות בתר רובא כדאמר בריש סורר ומורה (סנהדרין דף טו.) וי"ל דהתם גבי דיינים שאני דחשיב מיעוט דידהו כמי שאינו וליכא למימר התם אוקי ממוןא בחזקת מריה דהא ב"ד מפקי מיניה אבל גבי שאר ממון דאיכא מיעוט וחזקה לא אזלינן בתר רובא.

חידושי הגר"ח על הש"ס**בדין אין הולכין בממון אחר הרוב**

ריש המניח כי אזלינן בתר רובא באיסורא אבל בממונא לא אזלינן והנה באו"ת קונטרס ת"כ הביא בשם סהר"י אבן לב דהיכא דאיכא מחלוקת הפוסקים יכול המוחזק לומר קים לי כהמיעוט פוסקים אף דאיכא רוב נגדו משום דאין הולכין בממון אחר הרוב, והקשה בתומים מ"ש מדיינים דמהני רובא גם בממון.

ונראה דהנה בתוס' הקשו (דף כ"ט) איך מהני רוב דיינים בממון הא אין

הולכין בממון אחר הרוב ותירצו שאני התם דהמיעוט דידהו חשיב כמו שאינו. וביאור

דבריהם נראה דהנה ברובא איכא תרי גוונא א) שהוא מברר ומכריע את הספק ב) במיד

דלא שייך כלל ספק כגון בשחיטת סמנים דקיי"ל רובו ככולו וכן בתערובות לח בלח

דבטיל ברובא אע"ג דאינו ספק כלל דפשיטא לן דלא נחתכו מיעוט סימנים וכן פשיטא

לן דאיכא הכא מיעוט איסור. ולכאורה תמוה היכן מצינו מקור לרוב כזה. ונראה

דהנה מקור הדין דאזלינן בתר רוב הוא מאחרי רבים להטות, ושם מצינו שני דינים

נפרדים ועל שניהם דין אחד מאחרי רבים להטות אף דעניניהם נפרדים המה, דהנה

בדיני סמונות בעינן ג' דיינים ובדיני נפשות כ"ג, והנה קשה איך אזלינן בתר דוב

הא חסר מנין הסנהדרין וחסר מספר דיינים, ואפילו לו יהא דהדין באמיתתו כהרוב

מ"מ הרי המיעוט דקאמרי להיפך אינם יודעים הדין ואינם מורים כן והרי חסר מנין

של הב"ד, אלא ודאי פשיטא דכיון דאיכא גזה"כ דבעינן כך וכך סנהדרין וגם דין

דאחרי רבים להטות יש לן א"כ ע"כ דיש להם צירוף וכולם ביחד גומרין את הדין

וע"כ אמרי' בהך רובא ככולא וא"כ הרי איכא כבר כל מנין הסנהדרין, ונמצא למידין

מהך דמהני רובא בסנהדרין וחשיב רובא ככולה ומיעוט נתהפך כמו הרוב ונעשה

כהרוב. והנה זה פשוט דלא בדעת ב"ד תליא מילתא ובעינן ג"כ שיכוונו את הדין

לאמיתתו, ומאחר דיש כאן חולקין נשאר הדין בספק ואיך גומרין את הדין, ומזה

מוכרח דאזלינן בתר רוב להכריע את הספק דלא סגי כאן בדין רובו ככולו דאף דיש

להב"ד כח כ"ג מ"מ אי"ז א"כ לחיתוך הדין אבל לענין הכרעת אמיתתה של הדין אינו

תלוי בכח כ"ג ומצד זה אם אין לנו גזה"כ דאחרי רבים להטות אין אנו יודעים את

הבירור עדיין וחסר לנו בירור אמיתת הדין, אלא ודאי דאזלינן בתר רוב גם לענין

זה שהרוב מכריע את הספק. ועוד דבירור הדין ל"ש בגוף הסנהדרין ולא שייך רובו

ככולו אלא במילתא דשייך להם גופא, אם לא דנימא דאזלינן בתר רוב גם להכריע את

הספק. ונתבאר דבסנהדרין איכא תרי רובא, חדא לענין עצם הדין ובירור אמיתת הדין

אזלינן בתר רוב, ועוד לענין הדין של המספר כ"ג נמי אזלינן בתר רוב משום רובו

ככולו. (הגהה מהגאון ר' נפתלי טראפ ע"ז - ובזה יתיישב קושיית המרדכי שהק' בפ"ק

דחולין דהדיינים הרי הם קבוע וכמחצה על מחצה דמי. ולדברינו ניחא דלענין עצם

הדין ובירורו הרי לא הוין הדיינים אלא גילוי מילתא בעלמא לברר עצם הדין וקבוע

לא אשכחן אלא היכא דגוף האיסור הוי קבוע וכדילפינן מוארב לו וקם עליו פרט

לזורק אבן לגו דקיימא התם ישראלים ועכו"ם דהוי עצם המחייבים והפוטרים, אבל

הכא דגוף הדיינים אינם שייכים לזה ורק אינם אלא גילוי מילתא להדין ל"ש ע"ז

קבוע, וכן עוד הרי לא מצינו קבוע אלא דומיא דהתם דשניהם אמת המחייבים

והפוטרים, אבל הכא נמי סנהדרין לענין עצם הדין הרי הוא או כמר או כמר ולכן לא

שייך אז קבוע, אלא דלענין מספר הסנהדרין לכאורה שייך האי דינא דקבוע דהתם

הוין הסנהדרין עצם הדבר וגם תרואיהו איתנייהו דאיכא סנהדרין לצד זה כמו לצד

זה, אולם לפי דברינו ל"ש כלל קבוע לענין עצם הסנהדרין דאינו דין דאזלינן בתר

רובא רק מדין רובו ככולו ובזה ל"ש קבוע וכמו דמהני שחיטת רוב סימנין ולא

אמרינן דהמיעוט סימנים הוי קבוע, והטעם לזה פשוט דדין קבוע ילפינן מוארב לו

וקם עליו והתם הוי לענין אזלינן בתר רוב ולא לענין רובו ככולו, וא"כ לענין

מספר הסנהדרין דהוי מטעם רובו ככולו לא שייך קבוע. והנה קושיית התוס' דלא

ליזל בתר רובא בדיינים אינה אלא לענין הך דינא דאזלינן בתר רובא, אבל לענין

דינא דרובא ככולו לא שייך לומר אין הולכין בממון אחר הרוב כיון דליכא כאן

ספיקא כלל ואפילו אם נימא דאין הולכין בממון אחר הרוב מ"מ לענין עצם הדין

סנהדרין פשיטא דרובו ככולו והוי כל הסנהדרין בדעת אחד, אלא דלענין עצם הדין

מספקא לן דלמא האמת כהמיעוט, ונמצא דהך מיעוט דסנהדרין אינם כמו סנהדרין

לענין דעתם ואין להם להמיעוט כח סנהדרין דהרי לענין סנהדרין במספרם הווי רובו

ככולו אלא הם כמו דעות איזה פוסקים שמחולקים עם הסנהדרין אבל לענין סנהדרין

כולם כהרוב קיימא אלא דהיא דעת מועטת על עצם הדין שלא כבחזינת סנהדרין, וע"ז

הקשו התוס' דלמא הדין כהמיעוט.

והנה הרמב"ם בפ"א מה' ממרים כתב ב"ד שפסקו דין ועמדו אחריהם ב"ד אחר ופסקו שלא כמותם יכולים לפסוק כן אע"פ שהן קטנים מהם בחכמה ובמנין משום דכתיב ע"פ השופט אשר יהיה בימים ההם וכיון שהיום הם דיינים יכולים לפסוק ע"פ ע"כ, ולפי"ז ל"ש לענין עצם הדין לומר אין הולכין בממון אחר הרוב כיון דלענין הדיינים בסנהדרין אמרינן רובו ככולו וא"כ נשאר המיעוט סנהדרין כמו דעת פוסקים בלא הכח של סנהדרין והרוב יש להם כח של סנהדרין, וממילא הוי הדין כוותיהו אף בלא טעמא דרוב. וזהו כוונת התוס' דהמיעוט כמו שאינו, ר"ל דלענין הדין וכח הסנהדרין הוי כמו שאינו כיון דלענין זה אמרינן רובו ככולו, ולא שייך לומר אוקי ממוןא בחזקת מרא, רצונם בזה וע"כ לא ניזל בתר רוב לענין עצם הדין, דהא ב"ד מפקי מיניה כוונתם כיון שאינם בתורת סנהדרין לענין הך פלוגתא בהך דינא ממילא יש כח לב"ד כנגדם אף בלא טעמא דרוב דהרי ב"ד יש להם כח לפסוק כנגד הכל ואף בלא טעמא דרובא וכדהביאנו דברי הרמב"ם דאף אם קטנים הם יכולים לפסוק אחרת.

ואין להקשות א"כ מנלן דאזלינן בתר רובא, דלמא הא דסמכינן לענין עצם הדין ובירורו עליהם הוא משום דב"ד יכולים לפסוק ולעשות כנגד הכל והרי איכא להרוב כח ב"ד משום רובו ככולו. דזה אינו דאם אך לא אזלינן בתר רובא א"כ הרי לא נתברר הדין כלל, וממילא לא שייך כלל גם לענין דין סנהדרין רובו ככולו, כיון דאינם יודעים הדין על בוריו דהרי גם להם צריך שיסתפק דלמא כהמיעוט ואין כאן סנהדרין כלל, וע"כ דאזלינן בתר רוב לענין בירור עצם הדין, אבל לפי האמת דאזלינן בתר רובא אף דבממון לא אזלינן בתר רובא היינו לענין הך מעשה משום דהמוחזק יכול לומר קים לי כהמיעוט, אבל עצם הדין לעצמו נתברר שפיר דהוי כהרוב וא"כ שפיר חשיבא סנהדרין גמורים כיון דיודעים עצם הדין ונתברר אצלם וממילא שייך לומר רובו ככולו, וכיון דלענין עצם הדין הסנהדרין אמרינן רובו ככולו ממילא ל"ש לומר אף לענין בירור הדין אין הולכין בממון אחר הרוב כיון דהב"ד יכולים לפסוק כנגד הכל וכמו ש"כ הרמב"ם, ע"כ. י הגר"ח זצ"ל

לענין הלכה למעשה

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק טו

הלכה ד

נפל חלב כליות לחלב האליה ונמוח הכל, אם היה חלב האליה כשנים בחלב הכליות הרי הכל מותר מן התורה, אפילו חתיכת נבלה שנתערבה בשתי חתיכות של שחוטה הכל מותר מן התורה, אבל מדברי סופרים הכל אסור עד שיאבד דבר האסור מעוצם מיעוטו ולא יהיה דבר חשוב שעינו עומדת כמו שיתבאר.

הלכה ה

ובכמה יתערב דבר האסור ויאבד בעוצם מיעוטו, כשיעור שנתנו בו חכמים, יש דבר ששיעורו ג בששים, ויש ששיעורו במאה, ויש ששיעורו במאתים.

טור יורה דעה הלכות תערובות סימן קט

חתיכה שאינה ראויה להתכבד שנתערבה באחרות יבש ביבש בטלה אפילו חד בתרי ולכאורה נראה שאין חילוק בין נתערבה במינה בין שלא במינה כגון שנפרד לחתיכות דקות שאין ניכר בין זה לזה אבל בעל התרומות כתב דוקא שנתערב במינה אבל מין בשאינו מינו אפי' יבש ביבש צריך ששים כיון דאם יבשלם יתן בהם טעם: וכיון שנתבטל החתיכה ברוב מותר לגמרי ואפילו איסורא דרבנן ליכא ומותר לאדם אחד לאכול כולם ביחד אף על פי שבדאי אוכל האיסור וכן מותר לאכול כל אחד ואחד בפני עצמו ואין צריך להשליך אחד כנגד האיסור ואפילו אם האיסור איסור הנאה כגון חמץ בפסח בטל ברוב כיון שהוא יבש ביבש ורש"י אסר תערובת חמץ בפסח יבש ביבש באכילה ומתירו בהנאה אלא שמצריך להשליך אחד מהם לנהר ורב אלפס אסר הכל ואפי' בהנאה וא"א הרא"ש ז"ל מתיר הכל ואפילו באכילה: ואם בישל התערובות אחר שנתבטל ברוב כתב הרשב"א שבל אחד ואחד מותר בפני עצמו והרוטב בנותן טעם שצריך ששים כנגד האיסור וא"א הרא"ש ז"ל חילק בזה וכתב שאם לא נודע תערובתו קודם שנתבשל צריך ס' כנגד האיסור ואם נודע תערובתו קודם שנתבשל גם הרוטב מותר כולו כמו החתיכות שנתערבו ואם אחר שנתבטל ברוב נתוסף על האיסור חוזר ונאסר:

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן קט

סעיף א

א] חתיכה א שאינה ראויה להתכבד שנתערבה באחרות ב] ב מין במינו יבש ביבש, [ג] דהיינו ג שאין נבלל, ד והאיסור עומד בעצמו אלא שנתערב ואינו מכירו (ב"י בשם תשובת הרשב"א /רפ"ג, תכ"ה/ והרמב"ן וסה"ת) ה] ד [א] <א> חד ו (א) בתרי, בטיל, ומותר לאכלן אדם אחד, ז כל אחת בפני עצמה. ה] אבל לא יאכל שלשתם יחד. ו] ויש מי שאוסר לאכלם אדם אחד א', אפילו זה אחר זה. הגה: וכן יש לנהוג לכתחלה. ז] ויש מחמירין (ב) להשליך אחד או ליתן לא"י (הגהות ש"ד בשם מוהר"ם ורש"י בע"ז דף ע"ד ע"א). ואינו אלא חומרא בעלמא. וכל זה <ב> שנתערב במינו, אבל ח שלא במינו ואינו מכירו, אפילו יבש ביבש ט (ג) צריך ששים (טור בשם בעל התרומה ועוד הרבה פוסקים). ח] ואין חילוק בכל זה בין אם האיסור מדרבנן או מדאורייתא (בית יוסף בשם הפוסקים דלא כהגהת ש"ד). וע"ל סימן קכ"ב יא אם נתערבו כלים ביחד.

סעיף ב

ט] יבש ביבש שנתבטל חד בתרי, אם בשלן כולן כאחד אפילו לאכול כל אחד בפני עצמו, אסור אם אין שם ששים, מפני שהרוטב בנותן טעם ונבלע בחתיכות. יב י' ואם רוצה לבשלן יחד ואין שם ס', (ד) מותר להרבות עליהם כדי שיעור ששים ולבשלן, יג <ג> ואין בו משום מבטל איסור. הגה: יא <ד> וי"א דאם נודע התערבות קודם שנתבטלו ביחד, הכל שרי, דאין חוזרין ונאסרין מאחר שנתבטל ביבש (טור בשם הרא"ש ורבינו ירוחם בשם התוספות וכתב שכן עיקר). ובמקום הפסד יש לסמוך אדברי המקילין ולהתיר.

ט"ז יורה דעה סימן קט ס"ק א

(א) חד בתרי בטל. - דכתיב אחרי רבים להטות ולא החמירו רבנן להצריך ס' כיון שאינה ראוייה להתכבד רק שהחמירו שלא יאכל שלשתן כא' דהא ממה נפשך אוכל האיסור באותה אכילה:

ש"ך יורה דעה סימן קט ס"ק ז

ז כל א' בפני עצמו כו' - דכשאוכל הא' אני אומר זהו של היתר וכן בכל אחד ואחד ואפילו באחרון אני אומר מה שנאכל ראשון הוא היה של איסור וכבר הלך לו וזה של היתר הוא משא"כ בדברים הנבללים לפיכך אינו אוכלן כולן כאחד עכ"ל הרשב"א, ומטעם זה משמע דה"ה דמותר לאכול א' וב' או ב' וא' לאפוקי שלשתן יחד דלא והכי משמע ממאי דיתבאר לקמן ס"ק י"ב דמותר לבשלם בב' קדרות:

חתיכה עצמה נעשית נבילה

תלמוד בבלי מסכת חולין דף ק עמוד א

אוקי רב אמורא עליה ודרש: כיון שנתן טעם בחתיכה - חתיכה עצמה נעשת נבלה, ואוסרת כל החתיכות כולן, מפני שהן מינה. אמר ליה רב ספרא לאביי: מכדי, רב כמאן אמרה לשמעתי - כרבי יהודה, דאמר מין במינו - לא בטיל, מאי איריא כי נתן טעם? אפילו כי לא נתן טעם נמי! אמר ליה: הכא במאי עסקינן - בשקדם וסלקו. רבא אמר: אפילו תימא - לא קדם וסלקו, הוי מין ומינו ודבר אחר, וכל מין ומינו ודבר אחר - סלק את מינו כמי שאינו, ושאינן מינו - רבה עלין ומבטלו:

רש"י מסכת חולין דף ק עמוד א

כיון שנתנה טעם בחתיכה - אחת שהיתה בצדה תמיד או שנתבשלה תחלה עמה קודם שיתן שאר החתיכות בקדרה ולא היה בזו ששים באיסור ונתנה הנבלה טעם בה ואח"כ נתן שאר החתיכות בקדרה. חתיכה - זו שקבלה טעם הנבלה נעשת נבלה עצמה. ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה - וקא"ד מפני שהן מינה לא בטלי ואפילו יש בהן כדי ביטול שתיהן. רב - דאמר מפני שהן מינה כמאן אמרה כו'. אפילו לא נתנה טעם - בחתיכה שבצדה לא בטלה נמי דהא נבלה גופה מינייהו היא ולא בטלה. בשקדם וסלקו - לאיסור וסלקו רוטב קודם שיתן האחרות בקדרה הלכך נתנה טעם בראשונה הרי זו חוזרת ואוסרתן ואי לאו במאי מיתסרי ואשמועינן דחתיכה עצמה נעשת נבלה לאיסור חברותיה בפליטתה.

תוספות מסכת חולין דף ק עמוד א

חתיכה עצמה נעשת נבלה - פי' בקונטרס שנתבשלה תחילה עמה קודם שנתן שאר חתיכות בקדרה ולא היה בזו ששים באיסור ונתנה הנבלה טעם בה ואח"כ נתן שאר החתיכות בקדרה חתיכה זו שקבלה טעם הנבלה חתיכה עצמה נעשת נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה וקשה לפירושו דא"כ גם הרוטב שהיה באותה שעה נאסר מתחלה ע"י טעם הנבלה ובסמוך משמע דמבטלינן לחתיכות ע"י רוטב דהוי שאינו מינו והלא רוטב עצמו נאסר מתחלה ונעשת נבלה ואוסר כל הרוטב שאחרי כן מפני שהוא מינו ויצטרך שיהא ששים בחתיכות שנתן אחרי כן לבטל הרוטב דמעיקרא אלא י"ל דמיירי כגון שיש חתיכה של היתר כולה חוץ לרוטב וחתיכת נבלה מונחת עליה חוץ לרוטב ונעשת חתיכת היתר נבלה לפי שבולעת טעם נבלה דאין בהן ששים לבטל הטעם ואחרי כן כשמנער הקדרה אוסרת כל החתיכות מפני שהן מינה.

תוספות מסכת חולין דף ק עמוד א

בשקדם וסלקו - את האיסור וא"ת למה לי שחתיכה של היתר קבלה טעם מן הנבלה אפילו לא נתנה טעם נמי דהא במינה אוסרת בכל דהו ואומר ר"ת דנהי דהיא גופה מיתסרא בכל שהוא מ"מ לא אמרינן שתעשה נבלה לאיסור כל האחרות כיון שהיא עצמה לא נאסרה אלא ע"י כל שהוא ורבינו אפרים היה אומר מתוך כך דאפילו כי נתנה בה טעם אין ההיתר נעשה נבלה שיצטרך ששים כנגד כל החתיכה אלא כנגד האיסור הבלוע הלכך לרב דאמר הכא דמין במינו לא בטיל כשחתיכת היתר קבלה טעם מן הנבלה חשיב האיסור כאילו הוא בעין ואוסרת כל החתיכות במשהו אבל כי לא נתנה הנבלה טעם בה לא היתה אוסרת החתיכות מפני שהם מינה שהרי אין צריך לבטל אלא האיסור לבד וכיון שלא נתנה טעם בחתיכה הוי האיסור כמאן דליתיה דלא הוי כאילו הוא בעין ולא אסר אלא חתיכה ראשונה שאין ההיתר נעשה

איסור ולא אסר שאר חתיכות ודוקא גבי טפת חלב אמרינן לקמן בפרק כל הבשר (דף קח.) דחתיכה עצמה נעשת נבלה וצריך ששים כנגד כל החתיכה ולא סגי בביטול טיפה לחוד משום דכל חד וחד באפיה נפשיה שרי וכי איתנה בהדי הדדי אסור הלכך הבשר עצמו נעשה איסור ולוקה אם אכל חצי זית מבשר וחצי זית מחלב ולכך צריך ברוטב ששים לבטל כל החתיכה שנפלה עליה טיפת חלב אבל חתיכת היתר שבלעה טעם נבלה ונאסרה וחזרה ונתנה טעם ברוטב אין צריך אלא ששים לבטל האיסור שנבלע בחתיכה ואין צריך שיעור ששים של אותה חתיכה וקשה לפירושו לרבא דמשני אפילו תימא לא קדם וסלקו מאי מהני ליה חתיכה של היתר שנאסרה מתחלה ונעשת נבלה והלא לעולם אין צריך ס' ברוטב אלא כדי לבטל חתיכה של נבלה לבדה ולא בעינן ששים לבטל שתי חתיכות של נבלה ושל היתר שנאסרה על ידה וי"ל כגון שנתמעטה הנבלה הרבה מכמו שהיתה קודם שנבלע טעמו בחתיכה של היתר והשתא לפי שנתנה טעם בשל היתר צריך ס' כנגד כל מה שהיתה מתחלה ואין שיעור ברוטב לבטלה אבל לא נתנה בה טעם אין צריך ס' אלא כנגד מה שנשאר בנבלה ויש שיעור ברוטב לבטלה ורב דאתא לפלוגי אדרבה בר בר חנה לא היה צריך רב לומר אלא חתיכה של נבלה אוסרת כל החתיכות מפני שהן מינה אלא אגב אורחיה אשמועינן דדוקא נתנה בה טעם נבלה אבל לא נתנה בה טעם נבלה לא ורבינו אפרים עליו השלום היה מביא ראיה מהא דאמר לעיל (דף צח.) ההוא כזיתא דתרבא דנפל לדיקולא דבשרא ודיקולא הוא סל מלא חתיכות של בשר רותח ולא אמר שתעשה נבלה אותה חתיכה שנפל עליה כזית חלב ותאסור שאר חתיכות שאין בהן ששים כנגד כולה לפי שבאותה חתיכה עצמה לא היה בה כדי לבטל הכזית אלא משערינן הכזית בכל הבשר שבסל ואין משם ראיה כלל לדיקולא היינו קלחת וכדפירש הקונטרס וכדפירשנו לעיל ואפילו אם נאמר דדיקולא הוא סל כדמשמע הכא ובכל דוכתא אין ראיה משם דממה נפשך אם אין חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה כמו שפירשנו לעיל א"כ אין אסור אלא החתיכה שנפלה עליה החלב והשאר מותרות ואם הוא מפעפע מחתיכה לחתיכה א"כ בדין הוא שכל החתיכות מסייעות לבטל ולא אמרינן שתעשה נבלה אותה חתיכה שנפלה עליה חלב מאחר שסופו להתפשט בכל החתיכות מידי דהוה אטיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר דאם אין נ"ט מותר אף על פי שקודם שתתפשט הטפה נ"ט במקום נפילתה ולא אמרינן שיעשה אותה הבשר נבלה כיון דסוף הטיפה להתפשט בכל החתיכה מיהו לפי מה שפ"י לעיל בשם הרב רבי אלעזר ממי"ץ דבחצי חתיכה אין שייך לומר שתעשה נבילה אין ראיה משם ואין ראיה לרבינו אפרים מהא דאמר (תרומות פ"ה משנה ו) אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון ולא אמרינן שיעשה הכל תרומה דיש לחלק בין דבר יבש לדבר הנאסר ע"י בליעה ולפירושו ניחא הא דאמר גבי יין נסך בסוף מסכת ע"ז (דף עג:) יין נסך שנפל לבור דאיכא למאן דאמר אפילו נפל שם קיתון של מים לבסוף רואין ההיתר כאילו אינו ושאר מים רבים עליו ומבטלין אותו ולא אמר שישן עצמו של היתר נעשה איסור ליחשב כאילו הוא יין נסך ויצטרך מן המים כדי לבטל כל היין ומיהו י"ל דהתם מיירי כגון שלא היה שם יין נסך כדי ליתן טעם בשל היתר שבבור ולא נאסר אלא ע"י כל שהוא וכיון דלא הוא אלא משהו לא אמרינן חתיכה עצמה נעשת נבלה כדפרישית לעיל אף על גב דלא דמי דלעיל לא אמרינן אלא לענין שלא תאסור האחרות אבל היא עצמה נאסרה במשהו וכיון שנאסרה אסורה לעולם למ"ד (לקמן דף קח.) אפשר לסוחטו אסור ומ"מ יש לומר דהוה דשרי בע"ז אפילו נפלו המים לבסוף יסבור אפשר לסוחטו מותר והיה מתיר כמו כן חתיכה עצמה ומדקאמר התם נפל חמרא דהתירא בגו מיא דאיסורא בנ"ט וכי ליכא נ"ט שרי אין ראיה לפירושו דאיכא למימר דאיירי כגון שנפל כל ההיתר בבת אחת שנתבטל לאלתר האיסור אבל אם לא נפל בבת אחת ראשון ראשון נעשה איסור ועושה יין נסך לאסור הבא אחריו כדפירש' בפרק כיוסו הדם (לעיל פז.) ולפי פירוש רבינו אפרים ודאי ניחא מה שצוה הכתוב להגעיל כלי מדין דהשתא יורה גדולה שאי אפשר להגעיל בתוך כלי אחר היכי משתריא הא אין במים ס' לבטל האיסור ואי שיחזור ומגעילה בשניה והלא המים הראשונים נעשו נבלה וחוזרין ואוסרין ואי לא משערין אלא באיסור עצמו ניחא דזה אין לומר דכשאין בת יומא מגעילין אותה דהא לא אסרה תורה אלא קדרה בת יומא ואין ראיה גמורה מכאן דאיכא למימר דלא אמרה תורה להגעיל אלא כלים קטנים בתוך כלי גדול שיהיה במים ששים כדי לבטל האיסור וכתב רבינו יהודה דנראה לר"י להחמיר בדבר כיון דאין ראיה ברורה.

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט

הלכה ט

נפל חלב לתוך קדרה של בשר טועמין את החתיכה שנפל עליה חלב, אם אין בה טעם חלב ד הכל מותר, ואם יש בחתיכה טעם חלב אף על פי שאם תסחט החתיכה לא ישאר בה טעם, הואיל ה יש בה עתה טעם חלב נאסרה אותה חתיכה, ומשערין ו בכולה אם היה בכל שיש בקדרה מן החתיכות והירק והמרק והתבלין כדי שתהיה חתיכה זו אחד מששים מן הכל החתיכה אסורה והשאר מותר.

הלכה י

במה דברים אמורים בשלא נער את הקדרה בתחלה כשנפל החלב אלא לבסוף ולא כסה, אבל אם נער מתחלה * ועד סוף או שכסה משעת נפילה עד סוף הרי זה בנותן טעם, וכן אם נפל חלב לתוך המרק או לכל החתיכות ולא נודע לאי זה חתיכה נפל, * נוער את הקדרה כולה עד שתשוב ויתערב הכל אם יש בקדרה כולה טעם חלב אסורה ואם לאו מותרת, אם לא נמצא נכרי שיטעום ונסמוך עליו משערים ז בששים בין בשר לתוך חלב בין חלב לתוך בשר אחד מששים

מותר פחות בששים אסור. /השגת הראב"ד/ לתוך המרק וכו'. כתב הראב"ד ז"ל /א/א/ אנו אומרים שלא שמענו כל החתיכה נעשית נבלה אלא לדעת ר' יהודה דמחמיר מין במינו אבל לרבנן לא ולדברי הכל אם לא ניער כלל אין שאר החתיכות נאסרות ומתניתין הכי משמע טיפת חלב שנפלה ע"ג חתיכה ויש בה בנ"ט באותה חתיכה אסור ניער את הקדרה אם יש בנ"ט בכל הקדרה כל הקדרה אסורה למה לי ניער את הקדרה והלא החתיכה קבלה טעם חלב ונעשית נבלה בלא ניעור הרי יוצאת מאותה חתיכה רוטב לשאר חתיכות והוא רוטב נבילה אלא ש"מ דבעינן שיצא מן החלב האיסור לחתיכות והוא חלב נבילה שקיבל טעם הבשר ואם יש באותו חלב כדי ליתן טעם בכל החתיכות אסורות לרבנן ולר"י נמי אף על גב דאמר חתיכה עצמה נעשית נבלה הא אמרינן בגמרא נראין דברי ר"י בשלא ניער והוינן בה מאי לא ניער אי לימא לא ניער כלל מיבלע בלע ולא פליט אלמא אף על גב דאמרינן חתיכה עצמה נעשית נבלה ואוסרת כל שאר החתיכות במשהו לא אמרו אלא בשניער והוא תימה שהרי יוצא מן החתיכה רוטב בלא שום ניעור ואם היא נבלה מה צורך לניעור שיצא משם חלב, עכ"ל.

הגהות מיימוניות הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה ט

[ו] וה"ה לשאר איסורים שצריך לשער בכל החתיכות כבעמוד וכן פסקו כל רבותינו ודלא כרבינו אפרים שפסק דהיינו דוקא בבשר בחלב שכל אחד לבדו היתר ובהתערבם נאסרו והוא כל החתיכות גוף האיסור שאם אכל כחצי זית מזה וכחצי זית מזה מצטרף וחייב עליו אבל בשאר איסורין שאין חייבין עליו עד שיאכל מן ההיתר כל כך שיהא בו כזית בכדי אכילת פרס שאין היתר מצטרף לאיסור בהן פסק שאע"פ שהחתיכה אסורה דאפשר לסחוט אסור אעפ"כ אין צריך לשער בכולה אלא רק האיסור הבלוע ואם יש ששים ממנו שאר הבשר והרוטב מותרים וראיה מההוא כזית דתרבא דנפל לדיקולא דבשרא דבכל התלמוד דיקולא הוא סל והיה מלא חתיכות בשר רותח ואמר שנשער הזית נגד כל הבשר ואין מצריך לשער בכל החתיכה שנפל עליה, ולא ראיה היא דאם נאמר מפעפע מחתיכה לחתיכה א"כ דין הוא שכל החתיכות מסייעות לבטלו ואם אין מפעפע מחתיכה לחתיכה אותה חתיכה אסורה והשאר מותרות, התוס' וספר התרומה והמצות. סוף דבר כל רבותינו חלוקים עליו ואין לעשות מעשה להקל כדבריו עיין בס"ט ו' ובס"ט ז':

שולחן ערוך יורה דעה הלכות בשר בחלב סימן צב

סעיף ד

י טו] לא אמרו חתיכה עצמה נעשית נבילה, <ט> אלא בבשר בחלב אבל לא בשאר איסורים. כגון כזית חלב שנבלע בחתיכה, ואין בה ששים לבטלו, ונאסרה, ואחר כך בישלה עם אחרות, אין צריך ששים כדי כזית חלב, יא טז] <י> ואז אפילו חתיכה עצמה חוזרת להיות מותרת. הגה: יב יז] <יא> וי"א דאמרינן בכל האיסורים חתיכה נעשית נבילה (תוס' וסמ"ק וסמ"ג ומרדכי והאחרונים). וכן המנהג פשוט, ואין לשנות. יח] ודוקא יט] <יב> אם האיסור דבוק בחתיכת היתר, או שהחתיכה כולה <יג> חוץ לרוטב ונפל עליה איסור, כן יג <יד> אבל אם מקצת החתיכה תוך הרוטב, ואין האיסור דבוק בו, לא אמרינן חתיכה נעשית נבילה ומצטרף כל הקדירה לבטל האיסור. כא] ומכל מקום יש להחמיר לאסור אותה חתיכה (ארוך כלל כ"ח). וכל זה בשאר איסורים, אבל בבשר בחלב, אעפ"י שאין האיסור דבוק, ומקצת החתיכה תוך הרוטב, אמרינן חתיכה נעשית נבילה. יד כב] יש אומרים דלא אמרינן חתיכה נעשית נבילה <טו> אם נתערב איסור לח (ב) בהיתר לח, ואחר כך נתערב הכל בהיתר אחר, ואין צריכים רק ששים נגד האיסור שנפל (מרדכי פכ"ה בשם רשב"א ור"ן בשם ראב"ד). ויש לסמוך על זה בשאר איסורים, לצורך הפסד גדול, טו אבל לא בבשר וחלב. כג] <טז> ואם נתערב יבש ביבש, טז לא אמרינן כד] בשום איסור חתיכה נעשית נבילה. וע"ל סימן צ"ט מדין חתיכה נעשית נבילה. יז כה] כלי הנאסר מבליעת איסור, לא אמרינן ביה חתיכה נעשית נבלה, ולא בעינן ס' רק נגד האיסור שבלע (מרדכי פג"ה וע"ל סימן צ"ח).

ביאור הגר"א יורה דעה סימן צב

[טו] לא אמרו כו'. כמ"ש בפ"ה דתרומה ופ"א דתמורה אין המדומע כו' ובע"ז ע"ג י"נ שנפל לבור כו' ע"ש כל הסוגיא ושם רואין את ההיתר כו' שני כוסות כו' [ובפ"ה דתרומות סאה תרומה כו' ואח"כ נפלו שם חולין כו' ובירושלמי כל האיסורין של תורה שריבה עליהם שוגג מותר וכמ"ש בס"י צ"ט ס"ה] ובפ"ג ק' א' בשקדם כו' ועתוס' ד"ה בשקדם וא"ת כו' ור' אפרים כו':

[יז] וי"א כו'. כדעת ר"ת בתוס' הנ"ל וע"ש שדחו כל ראיות הנ"ל וכתב הר"ן שכ"מ בירושלמי דפ"ב דערלה הלכה ד' גריסין של תרומה שנתבשלו עם עדשי חולין ויש בהן בנ"ט ריבה עליהם עדשים מותר עד כמה ירבה פלוגתא דרבי ור' ישמעאל בר"י ע"ד דרבי דו אמר עד שירבה על כולהון ע"ד דר"י דו אמר עד שירבה על הנופלין. ורבי לטעמיה דס"ל בשמעתין חנ"נ:

[יח] ודוקא כו'. דרש"י ותוס' פליגי כמ"ש הטור דרש"י ס"ל אפילו מקצתה חוץ לרוטב נאסר החתיכה ואין השאר מצטרף וכפי' דמתני' במקצתה חוץ לרוטב מיירי אבל תוס' שם ד"ה טיפת פי' שכולה חוץ לרוטב וכ"כ שם צ"ו ב' ד"ה אם יש כו' ע"ש והכריע הרב דבבב"ח יש להחמיר כדעת רש"י אבל בשאר איסורין כדברי ר"י וכ"כ כל הפוסקים אף בבב"ח כדברי ר"י:

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן קו

סעיף א

א] חתיכה שבלעה איסור, ואין בה ס' לבטלו, שנפלה לקדרה, א אינה אוסרת אלא לפי חשבון איסור שבה, שאם יש במה שבקדרה ב] מצורף עם החתיכה עצמה ששים כנגד איסור הבלוע בה, מותר מה שבקדרה, ב ג] <א> אבל (א) החתיכה עצמה אסורה, לפי שאיסור שבה אינו נפלט ממנה לגמרי (רשב"א ותוס' פרק ג"ה דף ק' ורא"ש ומרדכי שם וסמ"ג דף נ"א ע"ג וסמ"ה ס' נ"ב וכ"ה בלשון ר' אפרים גופיה שבחדושי רשב"א דף ק"ח ושבסוף ספר ראב"ן וכ"כ מהרש"ל פרק ג"ה ס' נ"ז וכל האחרונים) (וכן עיקר, ד] ודלא כמו שכתב לעיל סימן צ"ב דאף אותה חתיכה מותרת). ה] מה שאין כן בדבר הנבלל ונימוח, שאם נפל דם וכיוצא בו לתוך רוטב של היתר ואסרו מחמת מיעוטו, ואח"כ נתרבה הרוטב של היתר עד שיש בין כולו ס' לבטל הדם כולו, מותר, שהכל נבלל ונתערב. הגה: ג ולפי מה שנוהגין לומר בכל האיסורים חתיכה נעשית נבלה, אין חלוק בין דבר לח לדבר יבש אלא לענין זה דאם הנאסר כבר הוא דבר יבש ויש ס' כנגדו, החתיכה הנאסרת תחלה נשארת באיסורה וצריך להסירה משם אם מכירה, ואם אינו מכירה בטילה ד] אם אינה חתיכה הראויה להתכבד. ז] ואם הוא דבר לח, הכל מותר מאחר דאיא ס' נגד מה שנאסרה תחילה. ועיין לעיל סימן צ"ב וצ"ט.